

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 27. marca 2014*

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 47 — Pravica do učinkovitega pravnega sredstva — Sodne takse za vložitev pritožbe v zadevah s področja socialnega prava — Izvajanje prava Unije — Neobstoj — Področje uporabe prava Unije — Nepristojnost Sodišča“

V zadevi C-265/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa (Španija) z odločbo z dne 3. maja 2013, ki je prispela na Sodišče 15. maja 2013, v postopku

Emiliano Torralbo Marcos

proti

Korota SA,

Fondo de Garantía Salarial,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, K. Lenaerts (poročevalec), podpredsednik Sodišča, J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot in A. Arabadžiev, sodniki,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za špansko vlado S. Centeno Huerta, agentka,
- za Evropsko komisijo I. Martínez del Peral in H. Krämer, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: španščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med E. Torralbom Marcosom na eni strani ter družbo Korota SA (v nadaljevanju: Korota) in Fondo de Garantía Salarial (jamstveni sklad za plače, v nadaljevanju: Fogasa) na drugi glede plačila nadomestila E. Torralbu Marcosu, zato ker mu je družba Korota, ki je v prisilni poravnavi, odpovedala delovno razmerje.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Direktiva 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca (UL L 283, p. 36) v členu 1(1) določa:

„Ta direktiva se uporablja za terjatve delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, do delodajalcev, ki so plačilno nesposobni v smislu člena 2(1).“

- 4 Člen 2(1) te direktive določa:

„Za namene te direktive se šteje, da je delodajalec plačilno nesposoben, če je bila podana zahteva za sprožitev kolektivnih postopkov, ki temeljijo na plačilni nesposobnosti delodajalca določenimi z zakoni in drugimi predpisi države članice, in vključuje delni ali popolni odvzem delodajalčevih sredstev ter imenovanje likvidacijskega upravitelja ali osebe, ki opravlja podobno nalogo, in ko je organ, ki je pristojen v skladu z navedenimi določbami:

(a) odločil, da se sproži postopek;

(b) ali pa ugotovil, da je podjetje ali obrat delodajalca dokončno zaprto in da razpoložljivo premoženje ne zadošča, da bi bila upravičena sprožitev postopka.“

- 5 Člen 3, prvi odstavek, te direktive določa:

„Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo, da jamstvene ustanove, ob upoštevanju člena 4, jamčijo plačilo neporavnanih terjatev delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, ki vključujejo, kadar to zahteva nacionalna zakonodaja, odpravnino ob prenehanju delovnega razmerja.“

Špansko pravo

- 6 Člen 2 zakona 1/1996 o brezplačni pravni pomoči (Ley 1/1996 de asistencia jurídica gratuita) z dne 10. januarja 1996 (BOE št. 11 z dne 12. januarja 1996, str. 793, v nadaljevanju: ley 1/1996), naslovljen „Osebno področje uporabe“, določa:

„Na način in v obsegu, ki sta določena v tem zakonu ter v mednarodnih pogodbah in sporazumih s tega področja, katerih podpisnica je Španija, so do brezplačne pravne pomoči upravičeni:

[...]

(d) v socialnih zadevah tudi delavci in upravičenci iz sistema socialne varnosti, tako za obrambo v postopku kot za izvajanje ukrepov za uresničevanje pravic delavcev v postopkih zaradi insolventnosti.“

7 Člen 6 ley 1/1996, naslovljen „Vsebina pravic“, določa:

„Pravica do brezplačne pravne pomoči zajema:

[...]

5. Oprostitev plačila sodnih taks in varščin, potrebnih za vložitev pravnih sredstev.“

8 Zakon 10/2012 z dne 20. novembra 2012 o nekaterih taksah na področju pravosodja in državnega inštituta za toksikologijo in forenzične znanosti (Ley 10/2012 por la que se regulan determinadas tasas en el ámbito de la Administración de Justicia y del Instituto Nacional de Toxicología y Ciencias Forenses) (BOE št. 280 z dne 21. novembra 2012, str. 80820, v nadaljevanju: ley 10/2012) v členu 1, naslovljenem „Področje uporabe takse za izvajanje sodne oblasti v civilnih zadevah, upravnem sporu in socialnih zadevah“, določa:

„Taksa za izvajanje sodne oblasti v civilnih zadevah, upravnem sporu in socialnih zadevah je državna in se v primerih, ki jih določa ta zakon, plača enako na celotnem nacionalnem ozemlju. [...]“

9 Člen 2 tega zakona, naslovljen „Obdavčljivi dogodek, za katerega se plača taksa“, določa:

„Obdavčljivi dogodek, za katerega se plača taksa, je izvajanje sodne oblasti, ki nastane na podlagi izvajanja teh procesnih dejanj:

[...]

(f) vložitev pritožbe in kasacijske pritožbe v socialnih zadevah.“

10 Člen 3 tega zakona, naslovljen „Zavezanec za plačilo takse“, v odstavku 1 določa:

„Zavezanec za plačilo takse je tisti, ki sproži izvajanje sodne oblasti in povzroči obdavčljivi dogodek, za katerega se plača ta taksa.“

11 Člen 4(2) in (3) istega zakona, ki zadeva oprostitev plačila takse, določa:

„2. V vsakem primeru so plačila takse oproščene:

a) osebe, ki jim je priznana pravica do brezplačne pravne pomoči, če izkažejo, da izpolnjujejo pogoje zanje v skladu s predpisi, ki jo urejajo.

[...]

3. V socialnih zadevah so delavci ali samozaposleni upravičeni do oprostitve v višini 60 % zneska takse, ki so jo dolžni plačati za vložitev pritožbe ali kasacijske pritožbe.“

12 Člen 5(3) ley 10/2012, ki ureja pobiranje takse, določa:

„V socialnih zadevah taksa zapade v plačilo ob vložitvi pritožbe ali kasacijske pritožbe.“

- 13 Osnova za takso je določena v členu 6 tega zakona. Člen 7 tega zakona, ki zadeva določitev zneska takse, ta znesek načeloma določa v višini 500 EUR za pritožbo v socialni zadevi. Temu znesku je treba prišteti še znesek, dobljen na podlagi množenja osnove z 0,1-odstotno stopnjo, pri čemer je zgornji variabilni znesek 2 000 EUR, kadar je zavezanec fizična oseba. Člen 8 tega zakona ureja mehanizem „samoobdavčitve“ in plačilo takse.

Dejansko stanje spora v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 14 Družba Korota je v postopku prisilne poravnave od 16. junija 2008.
- 15 Juzgado de lo Mercantil n° 4 de Barcelona (gospodarsko sodišče št. 4 v Barceloni) je 16. junija 2010 izdalo sodbo s tem izrekom:

„Potrdi se načrt, ki ga je 9. aprila 2010 predlagala družba Korota in ki so ga upniki sprejeli; o njegovem izpolnjevanju bo morala ta družba temu sodišču poročati vsakih šest mesecev. Sklene se, da se upravitelj prisilne poravnave z dnem izdaje sodbe razreši.“

- 16 Pogodba o poravnavi med E. Torralbom Marcosom in družbo Korota, ki jo je sodni tajnik predložitvenega sodišča v zapisnik vnesel 25. junija 2012 (v nadaljevanju: pogodba o poravnavi), določa:

„1. [Družba Korota] vztraja pri razlogih za odpoved pogodbe o zaposlitvi in zgolj za namen sklenitve poravnave priznava neutemeljenost odpovedi pogodbe o zaposlitvi ter kot odpravnino ponuja znesek 14.090 EUR, povečan za 992,66 EUR zaradi nespoštovanja odpovednega roka in za 6.563 EUR zaradi neto vsote, zahtevane v tem sporu.

2. [E. Torralbo Marcos] se strinja z navedenim zneskom, zato se stranki sporazumeta, da pogodba o zaposlitvi, ki sta jo sklenili, preneha veljati z učinkom od 27. februarja 2012.

[...]“

- 17 E. Torralbo Marcos je 3. oktobra 2012 pri predložitvenem sodišču predlagal izvršbo pogodbe o poravnavi, ker družba Korota ni izpolnila svojih obveznosti.
- 18 S sklepom predložitvenega sodišča z dne 13. novembra 2012 je bila proti družbi Korota odrejena izvršba pogodbe o poravnavi. Hkrati je bil postopek ustavljen, ker je bil za to družbo sprejet načrt finančne reorganizacije in ker ni bilo nobenega premoženja, ki bi bilo predmet zavarovanja pred tem načrtom.
- 19 E. Torralbo Marcos je bil s sklepom sodnega tajnika predložitvenega sodišča z istega dne obveščen, da lahko pri pristojnem Juzgado de lo Mercantil uveljavlja svoje pravice proti družbi Korota.
- 20 E. Torralbo Marcos je zoper ta sklep vložil interno pritožbo (recurso de reposición), saj je menil, da bi bilo treba glede na to, da je Juzgado de lo Mercantil n 4 de Barcelona potrdilo načrt finančne reorganizacije in odredilo, da se upravitelj prisilne poravnave razreši, nadaljevati izvršbo v skladu s členom 239 zakona o socialnih sodiščih (Ley Reguladora de la Jurisdicción Social).
- 21 Predložitveno sodišče je s sklepom z dne 3. januarja 2013 interno pritožbo zavrnilo, saj je menilo, da navedeni sklep z dne 13. novembra 2012 ostaja v veljavi, ker insolvenčni postopek ni bil končan.
- 22 E. Torralbo Marcos je napovedal, da bo zoper ta sklep z dne 3. januarja 2013 vložil pritožbo (recurso de suplicación) pri Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (vrhovno sodišče Katalonije).

- 23 Ker E. Torralbo Marcos ni predložil dokazila o plačilu sodne takse v skladu z ley 10/2012, mu je bilo z ukrepom procesnega vodstva z dne 13. marca 2013 naloženo, da to dokazilo predloži v roku petih dni.
- 24 E. Torralbo Marcos je 22. marca 2013 zoper ukrep procesnega vodstva z dne 13. marca 2013 vložil interno pritožbo (*recurso de reposición*), v kateri je v bistvu zatrjeval, da ni dolžan plačati te sodne takse, ker mu mora biti kot delavcu in upravičencu iz sistema socialne varnosti priznana pravica do brezplačne pravne pomoči v skladu s členom 2(d) ley 1/1996 in ker je ley 10/2012 v nasprotju s členom 47 Listine, saj predstavlja oviro, ki je nesorazmerna in v nasprotju s temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva, ki jo zagotavlja ta člen.
- 25 Predložitveno sodišče se sprašuje o skladnosti nacionalne ureditve s členom 47 Listine, in sicer ureditve, kot je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ki od delavca zahteva plačilo takse za vložitev pritožbe v okviru izvršilnega postopka, katere cilj je, da se sodno razglasi plačilna nesposobnost delodajalca, zaradi česar bi se lahko ta delavec v skladu z Direktivo 2008/94 obrnil na pristojno jamstveno ustanovo.
- 26 Zato je Juzgado de lo Social nº 2 de Terrassa (delovno sodišče št. 2 v Terrassi) odločilo, da prekine odločanje in Sodišču predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali so člani 1, 2(f), 3(1), 4(2)(a), 4(3), 5(3), 6, 7 ter 8(1) in (2) [ley 10/2012] v nasprotju s členom 47 [Listine], ker nacionalnemu sodišču ne dopuščajo: (a) spremembe sodnih taks ali presoje z vidika sorazmernosti (kar zadeva utemeljitev države pri določitvi teh taks in njihove višine kot ovire za dostop do učinkovitega sodnega varstva) za oprostitev njihovega plačila; (b) da bi upoštevalo načelo učinkovitosti uporabe določb prava Unije; (c) da bi upoštevalo pomen postopka za stranke glede na okoliščine, pri čemer je ta taksa predpogoj za dopustnost vložene pritožbe?
2. Ali so člani 1, 2(f), 3(1), 4(2)(a), 4(3), 5(3), 6, 7 ter 8(1) in (2) [ley 10/2012] v nasprotju s členom 47 [Listine], kadar se uporabijo za posebni postopek, kot je postopek v socialnih zadevah, ki je področje, na katerem se po navadi uporablja pravo Unije kot temeljni element uravnoteženega ekonomskega in socialnega razvoja v [Evropski uniji]?
3. Ali lahko v smislu prejšnjih vprašanj sodišče, kakršno je predložitveno sodišče, zavrne uporabo predpisa, kakršen je sporni predpis, ki nacionalnemu sodišču ne dopušča: (a) spremembe sodnih taks ali presoje z vidika sorazmernosti (kar zadeva utemeljitev države pri določitvi teh taks in njihove višine kot ovire za dostop do učinkovitega sodnega varstva) za oprostitev njihovega plačila; (b) da bi upošteval načelo učinkovitosti uporabe določb prava Unije; (c) da bi upoštevalo pomen postopka za stranke glede na okoliščine, pri čemer je ta taksa predpogoj za dopustnost vložene pritožbe?“

Pristojnost Sodišča

- 27 V skladu z ustaljeno sodno prasko Sodišča lahko to v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, razlaga pravo Unije le v mejah pristojnosti, ki so mu dodeljene (glej v tem smislu sodbo *McB.*, C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, točka 51, in sklepa *Cholakova*, C-14/13, EU:C:2013:374, točka 21, in *Schuster & Co Ecologic*, C-371/13, EU:C:2013:748, točka 14).
- 28 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je področje uporabe Listine glede ravnanja držav članic opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se določbe Listine uporabljajo za države članice samo takrat, ko izvajajo pravo Unije (sodba *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 17).

- 29 Člen 51(1) Listine potrjuje ustaljeno sodno prakso Sodišča, da se temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravni red Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, ne pa v drugih položajih (glej sodbo Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, točka 19, in sklep Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, C-258/13, EU:C:2013:810, točka 19).
- 30 Kadar pravni položaj ne spada na področje uporabe prava Unije, Sodišče ni pristojno za njegovo obravnavo, morebiti navajane določbe Listine pa same ne morejo zagotoviti podlage za tako pristojnost (glej v tem smislu sodbo Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, točka 22, ter sklepe Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, EU:C:2013:810, točka 20; Dutka in Sajtos, C-614/12 in C-10/13, EU:C:2014:30, točka 15, in Weigl, C-332/13, EU:C:2014:31, točka 14).
- 31 Zato je treba preizkusiti, ali pravni položaj, ki je povod za zadevo v glavni stvari, spada na področje uporabe prava Unije.
- 32 V okviru tega predloga za sprejetje predhodne odločbe nacionalni predpisi na splošno urejajo nekatere takse na področju izvajanja sodne oblasti. Cilj teh predpisov ni izvajanje določb prava Unije. Poleg tega to zadnjenavedeno pravo ne obsega nobene specifične ureditve na tem področju ali ureditve, ki bi lahko vplivala na te nacionalne predpise.
- 33 Predmet postopka v glavni stvari se niti ne nanaša na razlago ali uporabo pravila prava Unije, razen tistega iz Listine (glej po analogiji sklep Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, EU:C:2013:810, točka 21).
- 34 Poleg tega je v nasprotju z zadevo, v kateri je bila izrečena sodba DEB (C-279/09, EU:C:2010:811), ki jo omenja predložitveno sodišče in ki se je nanašala na prošnjo za pravno pomoč v okviru postopka, ki je zadeval odgovornost države iz naslova prava Unije, iz predložitvene odločbe razvidno, da sodne takse, ki so obravnavane v postopku v glavni stvari, zadevajo vložitev pritožbe zoper zgoraj navedeni sklep z dne 3. januarja 2013, s katerim je predložitveno sodišče zavrnilo predlog za izvršbo pogodbe o poravnavi, ki ga je E. Torralbo Marcos vložil na podlagi nacionalnega prava, in sicer člena 239 zakona o socialnih sodiščih.
- 35 Predložitveno sodišče sicer resda navaja, da je končni cilj pravnih sredstev, ki jih je pred sodišči vložil E. Torralbo Marcos, posredovanje Fogasa iz naslova plačilne nesposobnosti družbe Korota v skladu s členom 3 Direktive 2008/94.
- 36 Vendar je treba ugotoviti, da glede na sedanje stanje postopka v glavni stvari zadevni položaj ne spada na področje uporabe te direktive niti, na splošno, na področje uporabe prava Unije.
- 37 Kot je navedla Evropska komisija, je namreč iz člena 2(1) Direktive 2008/94 razvidno, da je vprašanje, ali je treba za delodajalca za namene te direktive šteti, da je plačilno nesposoben, predmet nacionalnega prava in odločbe ali ugotovitve pristojnega nacionalnega organa.
- 38 Čeprav je bil nad družbo Korota v skladu z navedbami iz predložitvene odločbe junija 2008 začet postopek prisilne poravnave, ta odločba ne vsebuje nobenega konkretnega elementa, na podlagi katerega bi bilo mogoče šteti, da je to podjetje v sedanjem stanju postopka v glavni stvari plačilno nesposobno v skladu z upoštevnimi določbami španskega prava.
- 39 Nasprotno, iz navedbe predložitvenega sodišča, da je cilj pritožbe E. Torralba Marcosa, katere predmet je izvršba pogodbe o poravnavi, sodna ugotovitev plačilne nesposobnosti družbe Korota, izhaja, da se za to podjetje zdaj ne šteje, da bi bilo plačilno nesposobno na podlagi španskega prava.

- 40 Dejstvo, da si E. Torralbo Marcos glede na navedbe predložitvenega sodišča prizadeva za tako ugotovitev plačilne nesposobnosti, zato da bi v skladu s členom 3 Direktive 2008/94 v njegovo korist posredovala Fogasa, ne zadošča za to, da bi se štelo, da položaj, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, v sedanjem stanju postopka spada na področje uporabe te direktive in, posledično, prava Unije.
- 41 Treba je tudi poudariti, da je glede na navedbe predložitvenega sodišča to v svojem zgoraj navedenem sklepu z dne 3. januarja 2013, zoper katerega je E. Torralbo Marcos vložil pritožbo, zavrnilo njegov predlog za izvršbo pogodbe o poravnavi, ker je v bistvu ta izvršba odvisna od odločitve pristojnega gospodarskega sodišča, pri čemer je bil E. Torralbo Marcos pozvan, naj svoje pravice uveljavlja pri tem zadnjem sodišču.
- 42 Ta sklep ne prejudicira vprašanja plačilne nesposobnosti družbe Korota niti morebitne pravice zadevne osebe do tega, da pristojna jamstvena ustanova poravnava njene neplačane terjatve iz delovnega razmerja v skladu z Direktivo 2008/94, če bi bila v skladu z upoštevnimi nacionalnimi določbami ugotovljena plačilna nesposobnost družbe Korota.
- 43 Iz vseh teh preudarkov je razvidno, da pravni položaj, ki je povod za zadevo v glavni stvari, ne spada na področje uporabe prava Unije. Zato Sodišče ni pristojno za odgovor na vprašanja Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa.

Stroški

- 44 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Sodišče Evropske unije ni pristojno za odgovor na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je predložilo Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa (Španija).

Podpisi